

รายงานการวิเคราะห์

การดำเนินงานการสอบหาข้อเท็จจริง ปี 2561-2566
คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

นายอัฐพล สำน้อย

นิติกร ระดับปฏิบัติการ
คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มีนาคม 2567

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การศึกษาวเคราะห์เรื่องการดำเนินงานการสอบหาข้อเท็จจริงปี พ.ศ. 2561-2566 ของคณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานการสอบหาข้อเท็จจริงและศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการสอบหาข้อเท็จจริง เพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียน โดยมีวิธีการดำเนินการศึกษาด้วยเอกสาร (Documentary Research) ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผลการสอบหาข้อเท็จจริงที่ฝ่ายกฎหมายของคณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น รับผิดชอบและกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ แนวทางปฏิบัติของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับขั้นตอนวิธีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบหา ข้อเท็จจริง ประกอบกับแนวคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา ตลอดจนบทความวิชาการที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษา

จากการศึกษาพบว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561-2566 คณะสหวิทยาการ ได้ดำเนินการสอบหาข้อเท็จจริงแล้วจำนวน 9 เรื่อง จำแนกตามประเภทของบุคลากรสายสนับสนุน จำนวน 3 เรื่อง คณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงได้ให้ยุติ 1) กรณีหนีราชการ ให้ยุติเรื่อง เพราะสิ้นสุดสภาพพนักงาน โดยไม่มาปฏิบัติงานติดต่อกัน 15 วัน และได้เสนอความเห็นและข้อเสนอแนะแก่ส่วนงาน 2) กรณีตู้กรวดสายไฟสูญหาย ให้ยุติเรื่องและให้ความเห็นและข้อเสนอแนะแก่ส่วนงานในส่วนค่าเสียหายบริษัทรักษาความปลอดภัยรับผิดชอบตามสัญญาจ้าง 3) กรณีงัดห้องพัก ให้ยุติเรื่อง และให้ข้อเสนอแนะแก่ส่วนงาน ค่าเสียหายผู้รับจ้างเป็นผู้รับผิดชอบ บุคลากรสายวิชาการ จำนวน 1 เรื่อง 1) กรณีร้องเรียนกระทำผิดจรรยาบรรณ คณะกรรมการให้ยุติเรื่อง เนื่องจากเป็นบัตรสนเท่ห์และให้ส่วนงานเชิญอาจารย์ผู้ถูกร้องเรียน มาว่ากล่าวตักเตือนด้วยวาจาและคณะกรรมการให้ข้อเสนอแนะแก่ส่วนงาน และนักศึกษามีการทุจริตในการสอบ จำนวน 5 เรื่อง ในการสอบข้อเท็จจริงทั้ง 5 เรื่อง คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง มีความเห็นให้นักศึกษาถูกลงโทษปรับตักในรายวิชาที่กระทำการทุจริต 1 รายวิชา และส่งเรื่องให้กับงานพัฒนานักศึกษาดำเนินการตัดคะแนนความประพฤติและวินัยต่อไป

ปัญหาการสอบสวนข้อเท็จจริงและแนวทางการแก้ไข

ปัญหาการสอบสวนข้อเท็จจริง ได้มีประเด็นปัญหาด้านกรรมการสอบหาข้อเท็จจริง ส่วนมากจะไม่ค่อยมีบุคลากรยอมรับเป็นกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ซึ่งจะมีแต่บุคลากรท่านเดิม เพราะบางครั้งคนให้มาก็ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการสอบสวนข้อเท็จจริง (บางที่เมื่อคนถูกสอบกับคนเป็นประธานสอบจะต้องเทียบเท่ากัน ก็จะหากรรมการสอบข้อเท็จจริงยาก) เช่น คนถูกสอบเป็น รองศาสตราจารย์ ประธานสอบสวนก็ต้อง รองศาสตราจารย์ ซึ่งบางครั้งก็ให้มาเป็นประธาน แต่ยังไม่เข้าใจในขั้นตอนการสอบข้อเท็จจริง ทำให้ต้องมีการกำกับกระบวนการต่างๆ ให้เป็นไปตามขั้นตอน เป็นต้น ส่วนด้านพยาน ผู้ที่มาให้ถ้อยคำในฐานะพยาน บางครั้งไม่ยอมมาให้ถ้อยคำแต่สุดท้ายก็ต้องมาแต่การได้ข้อเท็จจริงหรือความจริง ได้ข้อมูลไม่มากพอเพราะไม่ยอมยกหรือรื้อน่วยกลัว มีความผิดตัวเองซึ่งไม่เข้าใจบทบาทในฐานะที่ตัวเองเป็นพยาน การแก้ไขจึงต้องอธิบายให้พยานฟังว่าที่เชิญมาในฐานะพยาน จะไม่ได้มีความผิดอะไรและก็ได้ให้ความจริงให้ฟังเพื่อประโยชน์ของการสอบข้อเท็จจริง

และในส่วนของนักศึกษาจะมีปัญหาในกรณีที่ทุจริตสอบ ซึ่งจะมีเรื่องของเงื่อนไขเวลาของการสอบข้อเท็จจริง เมื่อบางครั้งต้องสอบข้อเท็จจริงให้แล้วเสร็จ ภายใน 15 วัน นับจากวันเกิดเหตุ ตามข้อ 15 ของระเบียบมหาวิทยาลัยขอนแก่น ว่าด้วยการสอบประจำภาคของนักศึกษาระดับปริญญาตรี 2557 และสามารถขยายได้ไม่เกินอีก 30 วันตามข้อ 18 ระเบียบข้างต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นการบีบด้วยเงื่อนไขเวลาเนื่องจากการสอบทุจริตสอบ จะเกิดขึ้นมากในช่วงสอบ ถ้ามีมากกว่า 1 ราย ก็จะมีปัญหาในการทำสำนวนการสอบสวน

เพราะทุกอย่างมีเงื่อนไขเวลาประกอบกับกรรมการสอบทุจริตสอบมีจำนวนมาก ทำให้เวลาเชิญกรรมการแล้วมี
ปัญหาเวลาไม่ตรงกัน แนวทางแก้ไขตั้งกรรมการให้น้อยลงเฉพาะสาขาที่ทำการทุจริตสอบและควรขยาย
ระยะเวลา เพิ่ม จาก 15 วันเป็น 30 วัน ในการสอบข้อเท็จจริง ซึ่งเมื่อมีการสอบสวนจำนวนเรื่องที่มากมาย ใน
ระยะเวลาเดียวกัน นิติกรกับกรรมการสอบก็จะมีภาระงานมากในช่วงเวลาดังกล่าวเพราะต้องเร่งทำจำนวนการ
สอบสวน

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ก
สารบัญ	ข
บทที่ 1	บทนำ
	1.1 ความเป็นมา และความสำคัญของการสอบสวนข้อเท็จจริง
	1.2 วัตถุประสงค์
	1.3 ขอบเขตของคู่มือ
	1.4 ประโยชน์ที่ได้รับ
	1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ
บทที่ 2	แนวคิด กฎหมายที่เกี่ยวข้องและเอกสารที่เกี่ยวข้อง
	2.1 กฎหมายเกี่ยวกับกระบวนการสอบสวนข้อเท็จจริง
	2.2 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการหลักความเป็นกลางในการพิจารณาทางปกครอง
	2.3 ขั้นตอนการสอบข้อเท็จจริง
	2.4 หลักกฎหมายทั่วไปในทางปกครองและหลักอื่น ๆ ที่ต้องนำมาใช้ในการสอบสวนข้อเท็จจริง
	2.5 วิธีการและเทคนิคการสืบสวน
	2.6 การพิจารณาสอบสวนหาข้อเท็จจริง
บทที่ 3	วิธีการดำเนินการศึกษา
	3.1 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา
	3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
	3.3 การรวบรวมข้อมูล
	3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
บทที่ 4	ผลการศึกษาวิเคราะห์
	4.1 ผลการศึกษา
	4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล
บทที่ 5	สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ
	5.1 สรุปผลการศึกษา
	5.2 ปัญหาการสอบสวนข้อเท็จจริงและแนวทางการแก้ไข
บรรณานุกรม	

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง และการดำเนินการสอบข้อเท็จจริง สอบสวน มหาวิทยาลัยขอนแก่น ยังไม่มีระเบียบกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ขั้นตอน กระบวนการและวิธีการในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง และการดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริง สอบสวนไว้ในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง และการดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริง ก็ทำตามประสบการณ์ของผู้รับผิดชอบโดยการนำเอาแนวทางในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัย การสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีระเบียบกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการในการสอบสวนไว้แล้วมาใช้เป็นแนวทางในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง และการดำเนินการสอบข้อเท็จจริง

ปัญหาในการสอบสวนข้อเท็จจริงเพื่อรายงานต่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งผู้สอบสวนและผู้บังคับบัญชาชั้นต้นกับรายงานโดยมิได้เรียบเรียงข้อเท็จจริงเป็นขั้นตอน พร้อมทั้งได้อ้างอิงพยานหลักฐานต่าง ๆ เช่น พยานบุคคล พยานเอกสารและพยานวัตถุ เป็นต้น ให้สอดคล้องกลมกลืน เป็นลำดับความแบบร้อยแก้ว และมักจะไม่นเสนอความเห็นพร้อมทั้งเหตุผลให้แก่ผู้บังคับบัญชาเพื่อเป็นแนวทางพิจารณาดำเนินการต่อไป จึงเกิดปัญหาแก่ผู้บังคับบัญชาในการตัดสินใจวินิจฉัย สั่งการ ทำให้ การสอบสวนข้อเท็จจริงต้องล่าช้า เนื่องจากต้องตั้งประเด็นให้สอบสวนเพิ่มเติมหรือต้องขอพยานเอกสารเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ในรายงานสรุปผลการสอบสวนข้อเท็จจริงประกอบการวินิจฉัย สั่งการ ดังนั้นปัญหาในเรื่องของการสอบสวนข้อเท็จจริงพร้อมทั้งการสรุปผลการสอบสวนข้อเท็จจริง โดยรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ พร้อมทั้งเสนอความคิดเห็นและเหตุผลเสนอ จึงควรมีรูปแบบและวิธีการเขียนรายงานการสอบสวนให้เป็นแนวทางเดียวกัน ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายจึงเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการควบคู่กันและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ในการสอบสวนการศึกษาข้อเท็จจริงให้ถ่องแท้ และเป็นข้อเท็จจริงที่ยุติแล้วเพื่อนำมาใช้วินิจฉัยในข้อกฎหมายจึงมีความสำคัญสำหรับผู้สอบสวน

การดำเนินการสอบข้อเท็จจริงนั้นเป็นการดำเนินการเพื่อรวบรวมข้อเท็จจริง โดยดำเนินการในรูปแบบของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง สอบสวนข้อเท็จจริง สืบสวนข้อเท็จจริง การตรวจสอบข้อเท็จจริง ซึ่งแต่งตั้งโดยนายกองครปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการดำเนินการนั้นเป็นหน่วยงานที่ต้องพิสูจน์ข้อเท็จจริงว่ามีการกระทำความผิดที่ฝ่าฝืนต่อจริยธรรม ผิดกฎ ระเบียบ และบางกรณีอาจเป็นหน่วยงานภายนอกที่สั่งการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการสอบข้อเท็จจริง คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงจึงต้องมีการเรียบเรียงข้อเท็จจริงเป็นขั้นตอน พร้อมทั้งอ้างอิงพยานหลักฐานต่าง ๆ เช่น พยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ และเสนอความเห็นพร้อมทั้งเหตุผลให้แก่ผู้บังคับบัญชาเพื่อเป็นแนวทางพิจารณาดำเนินการต่อไป ดังนั้นปัญหาในเรื่องการสอบข้อเท็จจริง รวมถึงการสรุปผลการสอบสวนข้อเท็จจริงโดยรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ พร้อมทั้งเสนอความเห็นและเหตุผล จึงควรมีรูปแบบวิธีการและการเขียนรายงานการสอบสวนให้เป็นแนวทางเดียวกัน คู่มือการสอบข้อเท็จจริงฉบับนี้จึงมีความจำเป็นเพื่อการสอบข้อเท็จจริงให้มีแนวทางเดียวกันและบังเกิดผลดีต่อผู้เกี่ยวข้องที่จะสามารถนำไปปรับใช้ต่อไป การสืบสวนเป็นจุดเริ่มต้นก่อนที่จะมีการดำเนินการทางวินัย ถ้าการสืบสวนพบว่าไม่เป็นความจริงหรือไม่มีข้อเท็จจริงดังที่กล่าวหาทำให้ผู้บังคับบัญชาสั่งยุติเรื่องหรือถ้าสืบสวนแล้วกรณีมีมูลว่าผู้ถูกกล่าวหา มีการกระทำความผิดวินัย และการกระทำดังกล่าวเข้าองค์ประกอบความผิดวินัยของข้าราชการหรือบุคลากรทางการศึกษาก็ต้องดำเนินการทางวินัยต่อไป

ดังนั้นการศึกษาคำเนินงานการสอบข้อเท็จจริง ปี พ.ศ. 2561-2566 ของคณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งเป็นการดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาเรื่องร้องเรียนการสอบข้อเท็จจริงและการพิจารณาเรื่องร้องเรียนที่ผ่านมาทำให้ได้เห็นแนวปฏิบัติในการจัดการการสอบข้อเท็จจริงของคณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นไปในมาตรฐานแนวทางเดียวกันและให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการเรื่องร้องเรียน ผู้แจ้งเรื่องร้องเรียนและผู้ถูกร้องเรียนได้รับความคุ้มครอง ความยุติธรรมอันจะทำให้การปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.2 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาคำเนินงานการสอบข้อเท็จจริงของคณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปี พ.ศ. 2561-2566
- 2) เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการสอบข้อเท็จจริงเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนในคณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาเพื่อเรียบเรียงเป็นผลงาน ศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี กฎหมายรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ หลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงานของนิติกร โดยในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดแนวทางในการศึกษาโดยการคัดเลือกเรื่องร้องเรียนและผลการสอบข้อเท็จจริงที่ดำเนินการแล้ว เพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนที่น่าสนใจที่เกิดขึ้น ระหว่างปี 2561-2566 และมีความซับซ้อนหรือพบว่ามีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการ

1.4 ประโยชน์ที่จะได้รับ

- 1) ทำให้ทราบถึงการดำเนินงานการสอบข้อเท็จจริงของคณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปี พ.ศ. 2561-2566
- 2) ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการสอบข้อเท็จจริงเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนในคณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1) คณะ	หมายถึง คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2) มหาวิทยาลัย	หมายถึง มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3) ก.พ.	หมายถึง คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
4) ข้อพิพาท	หมายถึง ความขัดแย้งที่อยู่ในระยะสุดท้ายซึ่งเรียกว่าความขัดแย้ง ระยะเปิดเผยหรือแสดงออก โดยความขัดแย้งนี้จะเปลี่ยนไปเป็นข้อพิพาทต่อเมื่อกลายเป็นเรื่องเฉพาะเจาะจง ในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง
5) ความขัดแย้ง	หมายถึง ความขัดแย้งระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปซึ่งมีความแตกต่างในแง่ของจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ มาตรฐาน ทศนคติ ค่านิยม หรือประสบการณ์ที่เข้ากันไม่ได้
6) สอบข้อเท็จจริง	หมายถึง การรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิด ทั้งพยานบุคคล พยานเอกสารและพยานวัตถุ เพื่อจะทราบความจริงในเรื่องนั้นๆ และพิสูจน์ความ

จริงว่าเรื่องใดเป็นเรื่องจริงหรือเป็นเรื่องเท็จและชี้มูลความจริงว่าเป็น
ประการใด

7) การเจรจา

หมายถึง กระบวนการจัดการและป้องกันข้อพิพาทที่คู่กรณีทั้งสองฝ่ายหรือ
หลายฝ่ายมีการเจรจาเพื่อพยายามหาแนวทางการตัดสินปัญหาใน
สถานการณ์ที่ความขัดแย้งเกิดขึ้นร่วมกัน